

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з наукової роботи
та інноваційної діяльності
Національного університету біоресурсів
і природокористування України
доктор сільськогосподарських наук,
професор**

**Оксана ТОНХА
2025 р.**

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Шмарко Наталії Сергіївни

на тему: **«Формування естетичної культури студентів**

закладів фахової передвищої освіти»,

поданої на здобуття ступеня доктора філософії

зі спеціальності **015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»**

галузі знань **01 «Освіта/Педагогіка»**

Витяг із протоколу № 5 фахового семінару наукової ради гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від «03» червня 2025 року.

Присутні:

Члени наукової ради гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України: І. М. Савицька, декан гуманітарно-педагогічного факультету, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, кандидат філософських наук, доцент, голова наукової ради; С. В. Харченко, завідувач кафедри журналістики та мовної комунікації, доктор філологічних наук, професор, заступник голови наукової ради; І. І. Демченко, професор кафедри соціальної роботи та реабілітації, доктор педагогічних наук, професор, головуєча на засіданні наукової ради; О. Ю. Балалаєва, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, кандидат педагогічних наук, доцент, секретар наукової ради; С. О. Білан, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, доктор історичних наук, професор; І. М. Буцик, заступник декана гуманітарно-педагогічного факультету, професор кафедри педагогіки, доктор педагогічних наук, професор; О. В. Васюк, професор кафедри педагогіки, доктор педагогічних наук, професор; А. Г. Гольцов, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, доктор політичних наук, доцент; Н. І. Гречаник, професор кафедри управління та освітніх технологій, доктор педагогічних наук, професор; В. І. Додонова, професор кафедри філософії та міжнародної комунікації, доктор філософських наук, професор, гарант освітньо-наукової програми «Філософія»; В. Ф. Калуга, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, доктор філософських наук, професор; М. П. Костенко, завідувач кафедри фізичної культури і спорту, кандидат педагогічних наук, доцент; С. О. Кубіцький, завідувач кафедри управління та освітніх технологій, кандидат педагогічних наук, професор; О. М. Любовець, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, доктор історичних наук, професор, гарант освітньо-наукової програми «Історія України»; І. З. Майданюк, завідувач кафедри культурології, доктор філософських наук, професор; В. І. Мірошніченко, професор кафедри педагогіки, доктор педагогічних наук, професор, гарант освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки»; І. І. Осадченко, професор кафедри соціальної роботи та реабілітації, доктор педагогічних наук, професор; О. В. Полунін, професор кафедри психології, доктор психологічних наук, професор, гарант освітньо-наукової програми «Психологія»; М. А. Садова, професор кафедри психології, доктор психологічних наук, професор; І. В. Сопівник, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації, доктор педагогічних наук, професор; Р. В. Сопівник, професор кафедри педагогіки, доктор педагогічних наук, професор; М. І. Степаненко, професор кафедри

журналістики та мовної комунікації, доктор філологічних наук, професор; Д. М. Супрун, професор кафедри соціальної роботи та реабілітації, доктор педагогічних наук, професор; Р. О. Тарасенко, професор кафедри соціальної роботи та реабілітації, доктор педагогічних наук, професор; Н. Т. Тверезовська, професор кафедри соціальної роботи та реабілітації, доктор педагогічних наук, професор; І. Ф. Шумілова, професор кафедри управління та освітніх технологій, доктор педагогічних наук, професор; С. В. Яшник, професор кафедри психології, доктор педагогічних наук, доцент.

Інші присутні на засіданні наукової ради гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України: Н. С. Шмарко, здобувачка ступеня доктора філософії.

Порядок денний: обговорення основних наукових результатів дисертації **Шмарко Наталії Сергіївни** на тему: **«Формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти»**, поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Тему дисертації затверджено (протокол № 1 від 12 жовтня 2021 року) та уточнено (протокол № 8 від 20 березня 2025 року) науковою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Дисертацію виконано на кафедрі управління та освітніх технологій гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор **Гречаник Наталія Ігорівна**, професор кафедри управління та освітніх технологій Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Слухали: доповідь здобувачки Н. С. Шмарко про основні положення дисертації. У дисертації здійснено комплексний аналіз актуальності проблеми формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти в умовах культурної глобалізації та освітніх трансформацій; уточнено понятійно-категоріальний апарат дослідження; розроблено та обґрунтовано структурно-функціональну модель і психолого-педагогічні умови формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти; визначено критерії, показники та рівні сформованості естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти; розроблено та експериментально перевірено методику формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти.

Здобувачці було поставлено 13 запитань, на які вона надала обґрунтовані відповіді та пояснення.

Виступили:

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Н. І. Гречаник зазначила, що у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи Н. С. Шмарко проявила себе як працьовита й відповідальна дослідниця, яка здатна до вирішення складних наукових завдань, професійного самовдосконалення й розвитку. Вона володіє методами наукових досліджень й адекватно застосовує їх у своєму дослідженні. За період навчання Н. С. Шмарко здобула необхідні теоретичні знання, вміння, навички та компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань у галузі педагогіки та дослідницько-інноваційної діяльності. Здобувачка оволоділа методологією наукової діяльності, що дозволило їй успішно реалізувати свої наміри щодо власного наукового дослідження, результати якого мають новизну, теоретичне та практичне значення.

Експерти:

Васюк О. В., доктор педагогічних наук, професор, відзначила актуальність обраної здобувачкою теми, високий ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків. Експертка зазначила, що здобувачкою проаналізовано праці українських і зарубіжних

дослідників, визначено особливості формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти. На основі аналізу дисертації експерткою запропоновано дати їй загальну позитивну оцінку, як такої, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, та рекомендувати дисертацію для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Мірошніченко В. І., доктор педагогічних наук, професор, акцентувала на актуальності теми дослідження в аспекті вдосконалення змісту та результату професійної підготовки студентів закладів фахової передвищої освіти, його науковій новизні, відзначила його теоретичне та практичне значення. На основі аналізу дисертації експерткою запропоновано дати їй загальну позитивну оцінку, як такої, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, та рекомендувати дисертацію для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

В обговоренні результатів дисертації взяли участь: Харченко С. В., доктор філологічних наук, професор; Сопівник І. В., доктор педагогічних наук, професор; Осадченко І. І., доктор педагогічних наук, професор; Сопівник Р. В., доктор педагогічних наук, професор; Калуга В. Ф., доктор філософських наук, професор; Буцик І. М., доктор педагогічних наук, професор; Степаненко М. І., доктор філологічних наук, професор; Яшник С. В., доктор педагогічних наук, доцент.

Виступаючи зазначили, що здобувачкою виконано дисертацію на актуальну тему, робота містить значну кількість нових наукових даних, має наукову новизну, актуальність, важливе теоретичне та практичне значення, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

Було підтримано пропозицію експертки щодо рекомендації дисертації Н. С. Шмарко для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Постановили: заслухавши та обговоривши дисертацію Н. С. Шмарко на тему: «Формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти», члени наукової ради гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України ухвалили:

1. Актуальність теми дисертації. У дисертації обґрунтовано актуальність формування естетичної культури студентів у закладах фахової передвищої освіти в умовах культурної глобалізації, гуманітаризації освітнього середовища та зростаючої ролі креативних компетентностей у професійному самовизначенні здобувачів освіти. Визначено суперечності між зростаючими вимогами до естетичної культури особистості та недостатньою інтеграцією естетично-культурного контенту в зміст професійної підготовки, між технократичною орієнтацією фахової підготовки і потребою в гармонійному особистісному розвитку студентів, між традиційними методами естетичного виховання і новими культурними практиками, зумовленими цифровізацією. Зазначені суперечності засвідчують необхідність наукового обґрунтування й методичного забезпечення процесу

формування естетичної культури здобувачів фахової передвищої освіти. Відтак значущості набуває естетично-культурне збагачення освітнього середовища закладів фахової передвищої освіти, що суттєво підвищує ефективність формування в здобувачів цього рівня освіти необхідних здатностей. Саме тому окреслюється важливе завдання з розширення обізнаності освітянської спільноти щодо закономірностей, принципів, методичного супроводу формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами Університету та кафедри. Дослідження виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри управління та освітніх технологій Національного університету біоресурсів і природокористування України за темою «Розвиток педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти в умовах освітніх трансформацій» (номер державної реєстрації 0109U007117).

3. Особистий внесок здобувачки в отриманні наукових результатів та вирішенні конкретного наукового завдання. Здобувачкою здійснено пошук та аналіз літератури за темою дисертації, виконано наукові дослідження та опрацьовано одержані результати. Формулювання висновків та аналіз отриманих результатів виконано спільно з науковим керівником доктором педагогічних наук, професором Н. І. Гречаник У дослідженнях і публікаціях використано результати, які було одержано здобувачкою особисто, а також у співпраці з іншими науковцями.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих авторкою рішень, висновків, рекомендацій. Дисертація за характером і змістом розкритих питань є новітнім комплексним та системним дослідженням щодо розв'язання проблеми цілеспрямованого формування у здобувачів м'яких соціальних навичок з урахуванням сутнісно-змістової характеристики естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти, за результатом якого авторкою сформульовано низку нових теоретичних і практичних положень, висновків і рекомендацій.

5. Наукова новизна основних результатів дослідження. У дисертації *вперше*: розроблено та науково обґрунтовано структурно-функціональну модель формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти, визначено психолого-педагогічні умови її ефективної реалізації, розроблено й експериментально перевірено методику формування естетичної культури студентської молоді в процесі професійної підготовки; визначено та охарактеризовано компонентний склад естетичної культури (естетично-культурну зорієнтованість, готовність, обізнаність, активність і саморозвиток), виявлено специфічні закономірності та принципи її формування в умовах освітнього процесу закладів фахової передвищої освіти; *уточнено*: сутність понять «естетична культура студентів закладів фахової передвищої освіти», «формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти», «методика формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти»; структуру та зміст методичного супроводу процесу формування естетичної культури здобувачів цього рівня освіти; *подальшого розвитку дістали*: теоретико-методологічні підходи до формування естетичної культури; положення про комплексність і взаємозумовленість освітніх, культурних та особистісних чинників у процесі естетичного становлення студентської молоді; стратегічні засади модернізації естетичного компонента у фаховій передвищій освіті як чинника гармонійного розвитку особистості майбутнього фахівця.

6. Практична цінність результатів дослідження та їх впровадження полягає в розробленні та застосуванні в освітньому процесі методики формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти, авторського навчального курсу «Основи естетичної культури», спрямованого на розвиток художньо-творчого мислення, естетичного світогляду та культурної самосвідомості студентів.

7. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації. Основні положення дисертації викладено в 12 наукових публікаціях, з яких 6 статей у наукових виданнях, включених до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України, стаття у науковому виданні іншої держави, 5 тез наукових доповідей.

**Статті у наукових виданнях,
включених до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України**

1. **Шмарко Н. С.,** Гречаник Н. І. Історико-культурний аналіз ідей формування естетичної культури особистості. Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія. 2023. № 14 (3). С. 163–171. *(Шмарко Н. С. проведено аналіз наукових періоджерел та їх узагальнення. Гречаник Н. І. сформульовано вступну частину та висновки).*

2. **Шмарко Н. С.,** Гречаник Н. І. Методологічні підходи до виховання естетичної культури в студентів закладів фахової передвищої освіти. Перспективи та інновації науки. 2024. № 10 (44). С. 707–721. *(Шмарко Н. С. здійснено аналіз даних наукових джерел, обґрунтовано методологію дослідження та узагальнено результати, сформульовано висновки. Гречаник Н. І. проведено аналіз отриманих даних).*

3. Шмарко Н. С. Вплив гендеру на формування естетичної культури студентської молоді. Актуальні питання у сучасній науці. 2024. № 9 (27). С. 927–939.

4. Шмарко Н. С. Міжнародний досвід виховання естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти. Наука і техніка сьогодні. 2024. № 12 (40). С. 1015–1027.

5. Шмарко Н. С. Принципи та педагогічні умови розвитку естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2024. Вип. № 97. С. 57–61.

6. Шмарко Н. С. Вплив фізичної культури на формування естетичних цінностей у студентів закладів фахової передвищої освіти. Молодь і ринок. 2025. № 3 (235). С. 164–168.

Стаття у науковому виданні іншої держави

7. Шмарко Н. Застосування інтерактивних технологій у розвитку естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти. Věda a perspektivy. 2024. № 11 (42). С. 269–280.

Тези наукових доповідей

8. Шмарко Н. С. Принципи та педагогічні умови розвитку естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти. Current trends in scientific research development: VI Міжнародна науково-практична конференція, м. Бостон, США, 16–18 січня 2025 року: тези доповіді. Бостон, 2025. С. 447–452.

9. Шмарко Н. С. Патріотичне виховання студентів в умовах війни як складова їхньої естетичної культури. Україна та світ в умовах російської збройної інтервенції (з 2014 р.): Міжнародна дистанційна науково-практична конференція, м. Київ, 6 червня 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 298–300.

10. Шмарко Н. С. Гендерне питання та естетична культура особистості. Розвиток лідерського потенціалу жінок в академічному середовищі: міжнародний досвід для потреб розбудови України: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 11 квітня 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 89–91.

11. Шмарко Н. С. Порівняльний аналіз основних елементів естетичної культури у XX–XXI століттях. Економіка, менеджмент та соціальні науки (глобальний сценарій): Міжнародна дистанційна наукова конференція, м. Київ, 2 жовтня 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 165–168.

12. **Шмарко Н. С.,** Карпов С. М., Харченко Ю. С. Вплив фізичної культури на формування естетичних цінностей у студентів закладів фахової передвищої освіти. Future of science: innovations and perspectives: III Міжнародна науково-практична конференція, м. Стокгольм, Швеція, 26–28 січня 2025 року: тези доповіді. Стокгольм, 2025. С. 196–199. *(Шмарко Н. С. обґрунтовано проблему впливу фізичної культури на формування естетичних цінностей у студентів закладів фахової передвищої освіти. Карповим С. М. здійснено огляд наукових джерел. Харченко Ю. С. сформульовано висновки).*

8. Апробація основних результатів дослідження. Основні положення та висновки дослідження обговорювалися на: Всеукраїнській студентсько-учнівській науково-практичній онлайн конференції «Сучасна гуманітарна наука в інтерпретації молодих дослідників: виклики воєнного часу» (м. Київ, 2024 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток лідерського потенціалу жінок в академічному середовищі: міжнародний досвід для потреб розбудови України» (м. Київ, 2024 р.); Міжнародній дистанційній науково-практичній конференції «Україна та світ в умовах російської збройної інтервенції (з 2014 р.)» (м. Київ, 2024 р.); Міжнародній дистанційній науковій конференції «Економіка, Менеджмент та соціальні науки (глобальний сценарій)» (м. Київ, 2024 р.); VI Міжнародній науково-практичній конференції «Current trends in scientific research development» (м. Бостон, США, 2025 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Future of science: innovations and perspectives» (м. Стокгольм, Швеція, 2025 р.); III Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Розвиток гнучких умінь (soft skills) у процесі освітньої діяльності: теорія і практика» (м. Глухів, 2025 р.).

Ухвалили:

Дисертація здобувачки ступеня доктора філософії Шмарко Наталії Сергіївни на тему: «Формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, в якій вирішено конкретне наукове завдання, а саме розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено методику формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти, що має важливе значення для галузі знань «01 Освіта/Педагогіка».

Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей здобувачки Шмарко Наталії Сергіївни дисертація на тему: «Формування естетичної культури студентів закладів фахової передвищої освіти» рекомендується для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Рішення прийнято одноголосно.

**Головуюча на засіданні наукової ради
гуманітарно-педагогічного факультету
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор педагогічних наук, професор**

Ірина ДЕМЧЕНКО

**Експерти:
Професор кафедри педагогіки
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор педагогічних наук, професор**

Оксана ВАСЮК

**Професор кафедри педагогіки
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор педагогічних наук, професор**

Валентина МІРОШНІЧЕНКО

**Відповідальний за атестацію здобувачів
вищої освіти ступеня доктора філософії**

Сергій БОЯРЧУК